Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 133. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ЛИПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 18, 1981 No. 133. VOL LXXXVIII

СПІЛЬНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ—УКРАЇНИ

Користаючи з нагоди відбуття нарад Пленарної Сесії Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців в Торонто, Канада, в днях 26-27-го червня 1981 року, представники Української Православної і Української Католицької Церков відбули наради в справі спільного відзначення 1000-ліття Хрищення Руси-України. В нарадах взяли участь Владика Митрополит Мстислав Скрипник; Владика Митрополит Максим Германюк, ЧНІ; Владика Митрополит Стефан Сулик; о. Архипресвітер Семен Савчук і о. шамб. Роберт Москаль. У висліді нарад видано таку спільну заяву:

„Беручи до уваги важливість неповторної історичної події, що її віруючі українці скрізь у світі відзначатимуть в 1988 році, — Тисячоліття Хрищення Руси-України за св. Рівноапостольного Князя Володимира Великого, та вповні розуміючи невідрадний стан наших братів і сестер на рідних землях, ми,представники Української Православної і Української Католицької Церков поза межами України, свідомі нашої превеликої відповідальности перед Богом, Христовою Церквою і Українським Божим Народом, який зазнав на протязі своєї історії і досі зазнає стільки лиха та роз'єднуючих впливів із сторони ворожих йому чинників, стверджуємо необхідність спільно відзначити цей небуденний і історичний Ювілей нашого українського народу. Форму і спосіб цього спільного відзначення Ювілею-Тисячоліття ще розглянемо та в слушний час повідомимо наших улюблених у Христі вірних.

Вміжчасі прохаємо наших вірних про святі молитви за кращу долю наших братів і сестер на рідних землях та за покращання християнських взаємин між нами самими поза межами України. Нехай щезає дух, який збудував Вавилонську Вежу, а нехай Дух Святий, що зійшов на Христових учеників і Апостолів, нас наново з'єднає у любові Того, в якого ми всі християнися і в Якого ми одягнулися.

Благословення Господнє на вас усіх!

† Мстислав
† Максим
† Стефан
о.Архипресвітер Семен Савчук

Торонто, дня 27-го червня, 1981 року Божого.

О. Дубно обраний до управи Крайової організації податкових урядовців

Лос Анджелос. — Ореста Т. Дубна, комишинера Департаменту грошової обслуги стейту конектикат, на 49-му річному з'їзді Крайової асоціяції податкових урядників, що відбувся тут 14-17-го червня цього року, обрано до екзекутивного комітету цієї асоціяції на дворічний термін. У зв'язку з його вибором на цей пост, О. Дубно служитиме також у Раді Тростистів Федерації податкової адміністрації.

Орест Дубно

Комишинер Дубно є тепер президентом Асоціяції податкових урядовців в стейтах Нової Англії і віцепрезидентом Асоціяції податкових урядовців північносхідних стейтів.

На оселі „Київ" починається Кобзарський табір

Аккорд, Н. Й. (о. ш.). — Починаючи від суботи 18-го липня, протягом двох тижнів, тобто до неділі 1-го серпня, тут на одумівській оселі „Київ", серед мальовничих Кетскильських гір, в сусідстві Союзівки, відбуватиметься 9-ий Кобзарський табір для вдосконалення гри на бандурі.

Цьогорічним мистецьким керівником цього Кобзарського табору буде Оксана Метучинська, яка є керівником одумівського ансамблю бандуристів у Сейнт Катеринс, Канада. Комендантом табору буде Олександер Непрель, старший виховник ОДУМ-у. Цей табір, які і кожного року влаштовується Таборовою комісією ОДУМ-у під протекторатом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка при участі маестра Григорія Китастого. Для більш ефективного навчання курсанти будуть поділені на групи відповідно до їхнього вміння гри на бандурі. У вільний час для всіх курсантів є до розпорядження простора, гарна оселя з великим басейном, крім того спортові заняття як відбиванка, копаний м'яч і інші розваги, про що подбає команда табору.

Усіх курсантів зобов'язує таборова дисципліна та товариське поводження.

Криза автомобільної індустрії поглиблюється

Дітройт, Миш. — Всякі надії на швидше покращання положення автомобільної індустрії ЗСА не оправдуються. Після минулорічних втрат, які осягнули висоту понад 4 більйони долярів цей рік не належить до кращих. В червні ц. р. тільки компанія Крайслер збільшила продаж своїх авт. Продаж інших компаній упав в тому місяці на 17,4 відсотка. Навіть Фольксваген Америка зазнав спаду продажу на 17,1 відсотка.

У 1980 році автомобільні компанії ЗСА продали 8,9 мільйона авт. На цей рік вони передбачували продажу висоті біля 10 мільйонів. Одначе й ця цифра не буде осягнена. Керівні кола автомобільного промислу бачать одну з головних причин у ціні. Наприклад пересічна ціна типово обладнаного американського авта є понад 10,000 долярів. Ця ціна навіть в умовах існуючої інфляції є рішуче зависока для масового споживача. Не зважаючи на слабий попит, компанії і цього року піднесли ціни. Коли б не важкі клопоти в ділянці масового транспорту, то ситуація на автомобільному ринку була б ще важча.

Випуск на ринок нових американських авт, які краще відповідатимуть теперішнім потребам і можливостям, затягається. Найбільше в цьому відношенні відстає компанія Форда, яка також відстає в технологічному новаторстві. Вона далеко позаду інших в застосуванні погоні на передну вісь, до чого масово переходять інші компанії. Саме тепер Форд представив проєкти своїх майбутніх малих авт, які та компанія плянує випустити в половині вісімдесятих і на початку дев'ятдесятих років.

Вілліям Почилюк, керівник автомобільної секції в Чейс Економетрикс заявив, що автомобільні компанії „на початку сподіваного автомобільного буму піднесли ціни і тим причинилися до ліквідації того буму". Почилюк вказав на Крайслера, який своєю іншою політикою „зумів змінити напрямок і таким чином пройшов найгірше".

До чисто економічних причин долучилися й інші. Авто перестає в ЗСА бути символом суспільного статусу, а також щораз більше стає популярним уживати інші засоби комунікації, якщо вони є до диспозиції. Тому з понад 2-ох мільйонів предбачених покупців, які згідно зі статистичними даними повинні були вже закупити нове авто, більшість зволікає з купном, або зрезигнувала.

Конференція ОН виявила комплекс конфліктів

ОН, Ню Йорк. — В понеділок, 13-го липня тут розпочалася окрема конференція в ОН, яка присвячена справі Камбоджі. В цій конференції відмовилися взяти участь Москва та її сателіти і В'єтнам, який окупує Камбоджу та від якого вимагають, щоб він відтягнув свої війська звідти. Крім цього на відкритті й опісля виникли різні інші конфлікти.

Після збройного нападу й окупації Камбоджі в'єтнамські війська, підтримувані Москвою, насадили там маріонетковий уряд підпорядкований в'єтнамському військовому командуванню Уряд, який в'єтнамські війська скинули, відтягнув рештки своїх сил і дотепер веде партизанську боротьбу проти в'єтнамських частин та їхніх місцевих помічників. Той уряд, очолений скрайнім комуністом Пол Потом, допустився численних надуживань, а навіть злочинів проти власного населення. Згідно з різними обрахунками около три мільйони населення Камбоджі загинули за урядування Пол Пота. Пол Пот і інші речники його режиму заперечують це, а причиною смерти населення подають брак харчів, недуги, брак ліків, лікарської опіки, епідемії тощо. Під кінець побуту режиму Пол Пота в столиці, наступили зміни в його складі, сам Пол Пот уступив провідне місце іншому своєму співробітникові, а сам залишив за собою тільки одну ділянку.

Ті й подібні факти комплікують загальне положення. Країни Азії й інші, які виступають проти маріонеткового уряду накиненого Камбоджі В'єтнамом і проти окупації Камбоджі в'єтнамськими військами, не хотять підтримувати Пол Пота. Знаючи це, самостійники Камбоджі намагалися створити спільний фронт під керівництвом колишнього президента князя Сіганука. Одначе в часі теперішньої конференції цей варіянт не був висунений.

Американська делегація, очолена державним секретарем Александром Гейгом відмовилася відбути зустріч з речниками режиму Пол Пота. Не взяла також участи в бенкеті, коли на банкет не запрошено делегації Ізраїля. Державний секретар Гейг виголосив на початковій сесії конференції промову, в якій з'ясував американську політику стосовно в'єтнамсько-камбоджійського конфлікту.

Секретар Гейг сказав: „За вданням нашої зустрічі є привернути суверенність і незалежність Камбоджі.ЗСА будуть тісно співпрацювати з азійськими країнами в розв'язці конфлікту в Камбоджі. Ми не маємо наміру знормалізувати стосунки з В'єтнамом, який окупове Камбоджу і загрожує рівновагу в цілому східньоазійському обширі".

Терор в Ірані охоплює щораз ширші кола

Тегран, Іран. — Сучасну фазу іранської дійсности відзначує зростаючий щоденно терор. Ісламські фанатики розстрілюють уже не тільки підозрілих у приналежності до підпільних революційних організацій, а в першу чергу Муджагедін-і-Хальк, але й особистих приятелів колишніх керівників діячів, які тепер є за кордоном та видатних членів купецьких кіл, так званого базару.

Остання серія розстрілювань була відносно невелика, бо тільки 22, що в Ірані тепер є невеликим числом. Але серед неї несподівано були люди, які ще донедавна підтримували не лише революцію проти шаха, але також симпатизували з ісламським режимом.

Одною з найбільших опор революції проти шаха а відтак ісламського режиму був базар. Базар не лише давав матеріяльні засоби для різних акцій і людей у потребі, але перебрав на себе ролю пропагандиста, організатора зв'язків унутрі Ірану та за кордоном. Дотепер членів базару ісламська влада не торкала, хоч вже від якогось часу було помітне напруження між мусульманським клером і представниками базару. Останньо радіо подало офіційний коунікат про розстріл двох видатних купців і речників базару. Розстріляний Карім Дастмальчі згідно з офіційним комунікатом мав намовляти купців до протес-

(Закінчення на стор. 4)

Англія загострює заходи проти порушників

Лондон, Англія. — Вуличні заворушення, які прокотилися хвилею по численних містах Англії, викликали многобічні наслідки. В першу чергу соціяльні дослідники й компетентні урядові чинники ствердили, що в основі тих заворушень не тільки економічні причини, але, може навіть у більшій мірі, брак дисципліни в родинному й громадському житті. Крім цього в виступах молоді виявилися такі руйнуючі нахили, що їх ніхто не сподівався. Тому англійський уряд на чолі з прем'єром Марґарет Тачер рішив загострити протиакцію проти таких виявів.

На протязі 12 днів заворушень поліція заарештувала, або видала карні обвинувачення сотням, а навіть тисячам людей. Суди приспішили виношення при судів у зв'язках зі заворушенням справах і сотні людей знайшлися в тюрмах для відбуття своєї кари. В'язниці, які й так були переповнені, не можуть помістити усіх, які зголошуються до відбуття кари. Міністерство внутрішніх справ обмірковує проєкт, чи не влаштувати на короткий час військових таборів на місце ув'язнення. Англійська поліція традиційно поблажливо відноситься до демонстрантів, а навіть до порушників. Тепер командування поліції разом з професійними об'єднаннями поліцистів опрацюють нові норми для протиакції проти ворохобників. Англійська поліція також патрулює вулиці без зброї. Тепер міністерство внутрішніх справ не лише приготовило правила відносно ношення й уживання зброї, але й замовило значну кількість плястичної амуніції, яка не є смертоносною, а тільки ранить злегка поцілених. Популярним інструментом в руках англійської поліції в поборюванні вуличних непорядків були водні канони. Одначе їх поліція вживала нерадо й так неагресивно, що це радше викликувало насмішливі наслідки. Тепер міністерство видало зарядження вживати водні канони з усією їхньою силою. Крім тих протизаходів міністерство й поліційне командування та професійні установи поліцистів приготовляють ще й інші. Поліція, відома зі своєї чемности й учинности, була головною ціллю бешкетників і тому сотні поліцистів ранено.

Опозиційна Лейбор партія рішила використати заворушення для своїх партійних цілей. Речники опозиції заатакували консервативний уряд, закидаючи йому нелюдську господарську політику, соціяльну несправедливість, незрозуміння людських потреб. Прем'єр Тачер заповіла велику основну промову в парляменті в цих справах.

У світі

АФГАНСЬКІ САМОСТІЙНИКИ охопили своєю бойовою діяльністю не лише цілий край, але й місто Кабул, столицю Афганістану. Останніми днями вони вбили представника східньої частини Афганістану, який перебував в Кабулі, і генерала і релігійного лідера з-над пакістанського кордону, які співпрацювали з совєтськими органами. Всі три брали участь у нарадах комуністичного Народного патріотичного фронту, який спеціяльно створений для підтримки президента Бабрака Кармаля та допомоги органам совєтської влади. Після цих трьох вбивств, які мали місце на очах численних свідків, совєтське командування і маріонетковий афганський режим почали широко закроєну очищувальну акцію в Кабулі. Місто поділено на райони, райони повідгороджувано, в деяких випадках поставлено перегороди з кільчастого дроту; понад містом вдень постійно пролітають гелікоптери, а вночі військові патрулі освічують його рефлекторами. Район за районом поліція, совєтські війська і совєтські цивільні люди перечісують доми і забирають усіх підозрілих у невідоме місце.

ІТАЛІЙСЬКІ ТЕРОРИСТИ з „Червоних бригад" висувають щораз то нові вимоги до різних урядових чинників і загрожують, що,коли їхні вимоги не будуть виконані, вони вбють одного чи більше схоплених ними закладників. Тепер вони тримають закладниками трьох італійських громадян. Між ними є Чіро Чірілльо, діяч Християнсько-демократичної партії. Терористи зажадали тепер, щоб до 48 годин місто Неаполь дало зареквіровані кватири тисячам родин, хати яких знищив землетрус, а коли ні, то вони вб'ють Чірілльо.

В КАЇРІ ВІДБУВАЄТЬСЯ суд над лівійськими терористами, що їх вислав лівійський уряд Муаммара Каддафі з дорученням приготовити й виконати різні саботажні й підривні акції. На судовій розправі чотирьох схоплених єгипетською поліцією лівійських терористів державний прокуратор зажадав кару смерти. Доказова процедура проти одного з них закінчена, і присуд буде винесено у найближчих днях. В справі трьох інших прокуратура ще представляє докази матеріяли. Після закінчення суду над цими терористами в короткому часі почнеться судова розправа проти п'ятьох інших, яких також вдалося зловити єгипетській службі безпеки. Єгипетська преса підкреслює факт, що це вже не перший раз лівійські урядові чинники висилають терористів до Єгипту з дорученням виконувати різні підривні акції, а навіть убивати різних невигідних для Лівії провідних осіб. Вже навіть було схоплено й засуджено терористів, які мали вбити президента Анвара ель-Садата. Подібна справа мала місце в Судані, де схоплено лівійських терористів, які прибули зі завданням вбити президента Німейрі. Цих терористів також зловлено перед виконанням дорученого їм завдання.

У БОННІ, ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА, відбудеться конференція голів і керівних діячів соціялістичних партій з 18-ти країн. Конференція розгляне цілий ряд справ. Програма конференції поділена на дві частини. В одній частині буде обговорена соціяльна й економічна проблематика, зв'язана з сучасним положенням та господарською кризою в індустріяльних країнах. У другій частині будуть порушені питання міжнародної політики, і тут одне з важливіших місць займає справа відносин між СССР і Заходом. Віллі Брандт, голова порозуміння соціялістичних партій, відбув поїздку до Москви, в час якої він мав часленні розмови, а між ними розмови з Леонідом Брежнєвим. Брежнєв з'ясував йому сучасне совєтське становище у справі обмежень атомових зброєнь. Брежнєв інформував, що його дані оперті на зревідованій совєтській постанові справи розброєнь. У цій зревідованій концепції є пропозиція припинити приміщення нової атомової зброї, але немає нічого про те, що зробити з тією зброєю, особливо ракетами, що їх уже Москва примістила в Европі, тобто СС-20.

ЦЬОГО РОКУ ПОЧНУТЬСЯ РОЗМОВИ В СПРАВІ ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЄНЬ

Вашінгтон. — На перекусці, влаштованій в Асоціяції заграничної політики, державний секретар Александер Гейг заперечив, що Уряд Регена незаінтересований контролею і обмеженням атомових озброєнь. Гейг висловив надію, що такі розмови почнуться вже десь в половині листопада цього року. Вони стосуватимуться ракет середнього засягу, а про ракети далекого, міжконтинентального засягу розмови відбудуться пізніше.

Державний секретар з'ясував, що контроля й обмеження атомового озброєння не може заступити загальної політики, ані бути ядром стосунків з Москвою

Він сказав: „Контроля зброєнь це тільки складова частина всеобіймаючої структури оборони й закордонної політики, яких ціллю є зменшити небезпеку війни. Це не може бути ані політичне ядро, ані вирішний барометер американсько-совєтських стосунків. Вона не може заступити таких проблем, як совєтська інвазія на Афганістан, іранськоіракська війна, в'єтнамська інвазія на Камбоджу, лівійська інвазія в Чаді чи кубинська інтервенція в Африці і Латинській Америці. Нашим першим принципом є, що контроля зброєнь буде інструментом і засобом, а не заступництвом для послідовної союзної політики безпеки".

В дальших своїх виводах Гейг сформулював п'ять далших принципів американської світової політики. Він висловився так: „Другим принципом є шукання такої контролі зброєнь, яка справді зміцнює безпеку. Третім принципом, зовсім не маловажним є те, що ми шукаємо розв'язки питання контролі зброєнь, маючи на увазі цілість совєтської світової політики. Четвертим принципом є, що ми будемо шукати збалансованих уточнень у контролі зброєнь.

Скількісний паритет є важливий, але загальний баланс це не тільки питання чисел. Здібність здобути вирішні успіхи при помочі мілітарних операцій, або загрозою мілітарних опера цій, це є те, що найбільше важить. П'ятим принципом є, що ми будемо намагатися осягнути таку контролю зброєнь, яка включатиме ефективні засоби для верифікації і механізм примусу до послуху. Нашим шостим принципом є, що наша стратегія мусить брати до уваги комплексність різних засобів контролі і різних зброєневих систем, а не лише ті, що в даний час є під розглядом. Під кінець цього року ЗСА візьмуться до зусильфундаментальної ваги, а саме зменшення совєтської атомової загрози проти наших союзників в Европі".

Серйозність завваг державного секретаря була особливо підкреслена одним з кінцевих його тверджень: „Ми певні в тому, що совєтські лідери зададуть собі справу з серйозности наших намірів. Вони мусять усвідомити собі, що пропагандивна кампанія, що її ціллю є застрашити наших союзників і внеможливити програму оборонної організації НАТО, не матиме успіху".

Проф. М. Семчишин очолив осередок НТШ в Чікаґо

Дня 20-го червня цього року відбулися загальні збори осередку праці Наукового Товариства ім. Шевченка в Чікаґо. Звіт з праці за попередні два роки склав голова проф. Василь Маркусь та уступаючі члени управи. Осередок складається із 26 членів, в тому п'ять дійсних, два членикореспонденти, а решта — звичайні. Один член управи — д-р Роман Верес у минулій каденції помер.

Осередок за минулу каденцію влаштував спільно з Філією Українського Католицького Університету дві спільні конференції з доповідями: одну на пошану 40-річчя хіротонії Патріярха Йосифа Сліпого, а другу — відмічення 120-ліття перенесення мощів Шевченка на Україну в травні ц. р.

Крім цього, Осередок провів низку науково-популярних доповідей своїх членів. Досі виступали проф. Мирослав Семчишин („Деякі питання історії української філософії"); інж. Степан Голяш (Підпільні друкарні в Україні в 1940-50-их роках") та д-р Степан Самбірський („Українські словники і правописні посібники"). Заплянувано ще ряд інших доповідей членів.

Збори вибрали нову управу в такому складі: М. Семчишин — голова; д-р Павло Пундій — заступник голови і скарбник; С. Голяш — секретар, д-р Дмитро Штогрин — вільний член. Контрольну комісію очолив д-р Роман Кобилецький.

Присутні на зборах попрощали колишнього голову проф. В. Маркуся, який вихав на довший час до Европи, де буде співпрацювати в редакції англомовної Енциклопедії Українознавства.

В Америці

В ДЖЕКСОНВІЛЛІ НА ФЛОРИДІ СЛУЖБОВЦІ ФЕДЕрального Бюра Інвестиґації арештували 44-річного Джозефа Дж.Гемліка і прокуратор обвинуватив його у шпіонажі на користь Совєтського Союзу. Вобвинуваченні говориться, що Гемлік був завербований на шпигунську службу совєтськими агентами ще в 1963 році і від тоді він постачав совєтській розвідці потрібні матеріяли, коди, шифри, та інші речі. Його співпраця з совєтською розвідкою тягнулася аж до 1980 року. У роках 1954-1966 Гемлік служив в американському війську і там спеціялізувався на розшифруванні кодів, маючи очевидно доступ до засекречених речей військового характеру, які він копіював і передавав пізніше своїм совєтським„хлібодавцям".

АДМІНІСТРАЦІЯ ЛІКІВ І ХАРЧІВ ДАЛА ДОЗВІЛ НА продукцію штучного цукру, який, як виказали довгі досліджения, не має в собі складника, що викликає хворобу рака, як це показали раншині бадання на звірятах. Новий продукт появиться у масовому розпродажі вже ще навіть при кінці цього року під назвою „Нутра-світ". „Аспартейм" є головним складником цього продукту. Він не є шкідливим і майже безкалорійний.

ГУБЕРНАТОР КАЛІФОРНІЇ ЕДМУНД ВРАВН ЗВЕРнувся до президента Рональда Реґена з проханням проголосити у стейті вимковий стан, бо місцеві чинники та численні агенції вже не спроможні дати собі самі ради з боротьбою проти шкідників, які вже знищили 40 відсотків овочів і ярини. Бравн просить також Президента про допомогу федерального Уряду у цій боротьбі. Губернатор звернув увагу Президентові на шкоди заподіяні мухами-шкідниками, яких є дуже тяжко поборювати, бо не всюди населення хоче співпрацювати з урядовими агенціями, побоюючись, що зрошування піль і садів при допомозі гелікоптерів, шкодить також людям і звіринному світові.

СОВЄТСЬКА ВЛАДА розгромлює по черзі різні групи дисидентів, що присвятили свою увагу надуживанням і злочинам совєтських органів у різних галузях життя. Саме тепер іде розгром групи дисидентів, які збирали матеріяли про надужиття психіятрії для політичних цілей. Після засуду різних людей за збирання таких матеріялів прийшла черга на Ірину Гривніну з Москви. Ірина Гривніна, 35-річна працівниця на компютері, мати 9-річної дочки, дістала п'ять років заслання за „знеславлення Совєтського Союзу". „Знеславлювання" полягало в тому, що вона збирала інформації про запроторювання здорових людей до психіятричних лікарень за їхні некомуністичні погляди. Прокуратор закинув їй, що вона належала до гуртка людей, які збирали такі інформації й поширювали різними засобами. Підсудна Гривніна заперечила всі закиди прокуратури, але, не зважаючи на це, суд засудив її, опираючись тільки на зізнаннях агентів і „стукачів", тобто таємних донощиків КГБ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Спільними силами проти спільної небезпеки

В українському житті велике внутрішнє зрушення й усі його сили звернені на внутрішні справи, внутрішню боротьбу, взаємне поборювання. А в той час зізовні надходять небезпеки й загрози, які шкідливі в однаковій мірі для нас усіх, і тому ми всі мусимо протиставитися їм. Всі разом, і не відкладаючи.

В тому самому часі Москва намагається до решти нищити наших патріотів і оборонців національних прав. Переслідувані Москвою просять допомоги від нас. А ми — звідки візьмемо сил, коли добираємося собі взаємно до горла? Давніх в'язнів судять наново за нові вигадані КҐБ ,,провини", нових виривають з сіл і міст України, щоб знову обезголовити наш край, як це вже не раз робила Москва перед тим. Не подолавши всіма дотепер стосованими засобами подвижників відродженого в народі духа свободи, червона Москва, як пише Вячеслав Чорновіл, вхопилася ще одного, нового засобу ,,політичного ґанґстеризму". Ми — жертви акції внутрішнього тероризму", — каже він.

Українці у вільному світі єдині, що можуть стати на захист тих людей. І доки ми цього завдання не виконаємо, воно лежатиме облогом. Завдання тим важливіше, що не йдеться про горстку людей, а йдеться про цілий нарід. Наступ Москви розвивається на найщиршому фронті, а доказом цьому — імена арештованих людей з різних сіл і міст України. Де тільки проявиться вільна думка, там падає совєтський удар. Чи можемо ми не відгукнутися?

Саме тепер найкраща нагода відгукнутися на те масово, відгукнутися всім у часі виступів з нагоди Тижня Поневолених Націй. В обороні поневолених націй стають не партії чи групи, а стаємо ми всі.

Цьогорічний Тиждень Поневолених Націй відзначуємо в особливих умовах. Напередодні тих відзначувань появився в одному з найвидатніших американських журналів напад на ідею оборони цих народів. Заатаковані ми всі й ми всі мусимо відповісти.

Наші читачі вже знають виступ американського сенатора з Мериленду проти резолюції в справі Тижня Поневолених Націй та тим самим проти його відзначувань. А отже і проти аспірацій поневолених Москвою народів. Виступ сенатора з Мериленду — це не випадок. Він прекрасно синхронізований з іншими подіями в світі. Він прийшов у часі, коли в Польщі боротьба за право бути собою доходить до кульмінаційного пункту; коли в інших поневолених народів починаються подібні процеси, хоч може на значно меншу скалю. Нам нічого шукати, чому саме в цей час появилася атака проти Тижня Поневолених Націй. Для нас важне те, що це є вода на млин Москви, що це їй сьогодні найбільше на потребу.

Удар іде не лише до нас, але по всіх, чиї рідні, чиї народи перебувають у совєтській тюрмі народів. Удар іде по українцях, поляках, жидах, чехах, балтійських народах, по народах Азії. По всіх тих, що домагаються своїх прав і встають, щоб захистити їх.

Ці удари — і той, поза залізною заслоною, спрямований проти наших народів, і цей тут, спрямований проти нас, — ми мусимо відбити. Насамперед ми всі, українці, а відтак українці з усіма іншими народами. Нас не можуть відстрашувати чи зупиняти перешкоди. Навпаки, чим більші перешкоди, тим більше енергії ми мусимо їм протиставити. Ми бо знаємо, що в цій країні ще багато сил, які традиційно вважають себе приятелями Росії, або таких, які спрагнені матеріяльних стосунків з нею. Одні мають глибоко закорінені симпатії, інші хотять торгувати, хотять заробляти. Це їхнє право, але для нас важніша доля народів і людей, і тому ми за них мусимо постояти. В цьому не тільки наше добро й добро поневолених Москвою народів. В цьому не менше добро і Америки.

Нашої збільшеної активности: вимагає ще один важливий момент. Після півроку діяльности нового Уряду ЗСА під керівництвом президента Роналда Реґена стало ясно, що цей Уряд рішений унезалежнити світову політику ЗСА від зв'язків з Совєтським Союзом. Уряд Реґена не лише розбудовує зв'язки з Китаєм, але й на інших відтинках закріплює повну незалежність американської політичної лінії від стосунків та від співпраці з Москвою. Це не значить, що він таку співпрацю відкидає, але це значить, що Москва є тільки одним з елементів у американській закордонній політиці й не має ніякого упривілейованого становища в ній. Проти цього усіма можливими засобами протиставиться Москва. Вона організує внутрі ЗСА сили для привернення попереднього стану, коли вона займала особливе місце, коли її амбасадор мав особливі привілеї, коли новий американський президент з рутини одною з перших своїх зустрічів мав зустріч з генеральним секретарем КПСС.

Таким намаганням ми мусимо протиставитися. Протиставитися масово, на кожному кроці, бо цього вимагає добро ЗСА і це диктує нам наше сумління.

Панас Феденко

,,БІДА НЕ ХОДИТЬ САМА..."

Довший час охоронці законности й порядку в Німецькій Федеративній Республіці знаходили винуватців серед так званих ,,лівих груп". Найбільш відома між ними — фракція Червоної армії на чолі з Андреасом Баадером. Це — виходці із заможних родин, які поставили собі завдання скорим темпом ,,ущасливити" суспільство Західньої Німеччини убивствами охоронців законів і ладу в цій державі. Конституцію Німецької Федеративної Республіки написав професор Карл Шмід, член Соціял-Демократичної партії. Соціял-демократія у так званих ,,лівих" реформаторів суспільного ладу не має прихильности, бо соціял-демократи обстоюють реформи шляхом демократичного законодавства в парляменті.

Фракція Червоної армії убивствами високих службовців і капіталістів (голова промисловців Західньої Німеччини Шлаєр) та іншими вчинками не досягнула свого. Провідники фракції Червоної армії були арештовані і деякі з них закінчили своє життя самогубством.

Службовці кримінальної поліції й установи, що має назву ,,Охорона конституції", уважали фракцію Червоної армії за головну небезпеку для порядку й законности в Федеративній Республіці. На небезпеку з другого, ,,правого" боку не зверталося уваги, хоч чим далі, то більше ширилася пропаганда в пресі і в усній агітації проти демократичного ладу Західньої Німеччини і проти політики уряду, що не хоче відновлення режиму партійної тиранії, який завалився в 1945 році.

Після поразки Гітлера у війні в Західній Німеччині улаштовано ,,денацифікацію": колишні члени Гітлерової партії мусіли доводити, що вони під режимом ,,фюрера" не допустилися злочинів. Ті з них, що були учасниками злочинних дій, мусіли відповідати в судових процесах. Між ,,регабілітованими" лишилося чимало таких, що згадують і досі, як німецьке військо опанувало було великі простори від Північного Рогу до острова Кріту на Середземному морі. Між такими знаходить вплив пропаганда: мовляв, Гітлер міг би перемогти ворожі збройні сили, але цьому перешкодили ,,внутрішні" вороги, що хотіли замахом на фюрера 20-го липня 1944 року зруйнувати відпорність німецького війська.

На пропаганді й агітації поклонників ,,фюрера" не скінчилося. Звеличники партійної диктатури перейшли від слова до діла.

Така, здавалося б, ,,невинна" акція, як нищення нагробків на жидівських могилах, показує, що серед фанатиків нацизму живе дух ненависти до жертв Гітлерового терору. Пропаганда ново-нацистів твердить, що ніякого нищення жидів та інших народів під режимом ,,фюрера" не було, що то вигадка ворогів німецького народу. В Західній Німеччині поширилися організації для плекання ідей диктатури на взір Гітлерового режиму. Колишні вояки, що служили в частинах, відомих під назвою SS, улаштовують з'їзди, на яких прославляють діла цієї формації, що була підпорою організатора масового нищення — Гайнріха Гіммлера. До зорганізованих груп нерозкаяних шанувальників Гітлера прилучаються також запаморочені пропаґандою молоді люди: вони ідеалізують ,,Третю імперію" фюрера і мріють, що буде нагода той режим відновити.

Група під назвою ,,Фронт дії національ-соціялістів", недавно розкрита, плянувала цілу низку терористичних актів: схоплення визначних політичних діячів, щоб натиском на них і на уряд добитися звільнення Рудольфа Гесса, що був заступником Гітлера. Гесса засуджено на досмертну тюрму і він доживає віку в Берлінській в'язниці. Ці ,,націонал-соціялісти" наміряли ся зруйнувати установу для дослідів злочинів режиму, що панував у Німеччині від 1933 до 1945 року (місто Людвіґсбурґ).

Через легковаження небезпеки з відродження Гітлерової ,,леґенди" міг розвинути свою акцію фанатичний нацист Гофман. На землі своєї приятельки, де стоять залишки давнього лицарського замку, Гофман заснував так звану ,,Оборонно-спортову організацію", яка влаштовувала маневри на військовий лад і при тому друкувала літературу в дусі ,,націонал-соціялізму".

Німецька адміністрація довго придивлялася до цієї пропаґанди і нарешті припинила акцію Гофмана. Його арештовано. Виявилося, що ,,Оборонно-спортова організація" стояла в зв'язку з подібними групами в інших країнах. Із вихованців Гофманової організації вийшов і студент Келер (Kohler). Він поклав бомбу на площі ,,Oktoberfest" (по нашому — ,,Обжинки") у Мюнхені в 1980 році. Бомба убила 13 осіб, а 219 людей поранила. І сам Келер (з своєї вини) загинув від бомби. Цей безглуздий вчинок дав причину поліції та судовим установам почати енерґійне слідство проти нерозкаяних нацистів. Знайдено у них чимало зброї: рушниць, револьверів, бомб, ґранат, ракет. Також знайдено міни і вибухові матеріяли.

Тепер урядові кола Німецької Федеративної Республіки, судові й поліційні органи мають перед собою не тільки загрозу від ,,лівих" терористів, але також небезпеку з ,,правого боку".

(Закінчення на стор. 4)

З НАШИХ БУДНІВ

Справи вічні і дочасні

У житті часто так буває, як на 3-ій сторінці щоденника ,,Свобода", де жалобні об'яви переплітаються з запрошеннями на балі, вечерниці або з фотознімками чарівних дебютанток нового чи старого стилю, значить СУМ-А чи Пласту.

Колись, пригадую, ще за дитячої моєї пам'яті, по наших селах був такий звичай, або традиція, що старші віком патріярхи роду, чи то пак сеньйори, як їх тепер називають, вистругували з кленових або соснових дощок домовини і тримали їх на горищах, щоб підсихали для всякого, мовляв, припадку, якби, не дай Боже, Янгол Смерти перелетів понад хату і засурмив:

— Готуйсь на Страшний Суд!

А коли, бувало, той Янгол Смерти не дуже так квапився сурмити в свою смертоносну трубу, тоді така акуратно вистругана й вигиблювана домовина чи труна служила для актуальних господарських потреб, наприклад: тримали в ній пізні яблука, ,,ренети"", що так розкішно пахли золотою осінню, або зсипали до неї насипом фасолю, біб, горох, а то й дрібну кукурудзу в кулаках".

Тут, на цій вільній американській землі, либонь ніхто з громадян домовиною передчасно голови собі не морочить, поскільки від цього є досвідчені професіонали, тобто панове-погребники — Литвини, Яреми, Насевичі, та інші Музики. Натомість кожний шануючий себе патріот старається придбати собі заздалегідь на цвинтарі частку землі, або ,,лоту"; а дехто, що дивиться далеко в майбутнє, зразу фундує собі нагробника; а той, можна б сказати, цілий родинний мавзолеё закладає, де на камені вже наперед вириті імена його, дружини, дітей, зятів, невісток тощо. При кожній дорогій особі красується зірочкою позначена дата народження, тільки дати смерти, слава Богу, покищо немає, а все інше готове, заплачене, забезпечене, чекає — коли підтягнуться здорові покищо, та й дужі, ,,покійники"...

З цього приводу часто трапляються парадоксальні просто ситуації... Стоїш ото, буває, на Зелені Свята з похиленою головою перед нагробником, чи гранітним хрестом, на котрому вирита ціла, сказати б, леґенда, що тут, мовляв, далеко від Рідної Землі спочив навіки прах незламного борця за волю України, лицаря Залізного Хреста, учасника Зимового Походу тощо...

А так через півроку, скажім, приходиш до готелю Гілтона на традиційні вечерниці ,,Червоної Калини", та й очам своїм не віриш: той самий ,,прах незламного борця" витинає коломийки з дебютантками, аж іскри крешуться!

І цілком правильно: раз дата смерти на камені не виповнена, прах має право вибивати тропаки нарівні з ,,калиняками", дивізійниками та з іншою ,,молодою войною"!

Дай нам, Боже, якнайбільше таких активних ,,небіжчиків" в ці сумні-невеселі часи.

Ікер.

Володимир Жила

БУКОВИНА — УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ

Володислав Корниляк. ,,Твори". Видавництво ,,Лоґос", Мюнхен, 1971, стор. 203.

Володислав Корниляк, автор ,,Творів" — це батько Владики Платона Корниляка в Мюнхені. Він народився у Фельштині (тепер Скелівка) Самбірського повіту. В 1902 році він закінчив у Самборі вчительський семінар. Спершу вчителював у Фельштині, згодом на Бойківщині, а 1903 року він переїхав на Буковину, де вчителював по різних буковинських селах до 1935 року. Згодом став директором школи в Стебнях над Черемошем та у Звинячу. У роках 1940-41 В. Корниляк був головним бібліотекарем у Педагогічному Інституті в Чернівцях. Після Другої світової війни переїхав до Сібіу в Семигороді, де й помер 18-го лютого 1968 року. В. Корниляк був не тільки педагогом-виховником молоді, але також суспільним діячем, який керував усією культурно-громадською, економічною, а навіть політичною діяльністю певного осередку. Він належав до тих учителів у кінці XIX сторіччя і на початку XX сторіччя, які виконували величезну виховно-професійну та громадську працю. У 1930 роках, коли румунська окупаційна влада знищила українські школи, заборонила культурну працю в ,,Читальнях", ,,Народних домах", кооперативах і в інших організаціях, залишилася ще єдина можливість громадсько-культурної діяльности — преса, через яку можна було частково інформувати й виховувати в національному дусі читачів. І саме до такого засобу вдався Володислав Корниляк. Він під псевдонімом ,,Вука" надрукував низку розвідок на літературно-історичні теми; саме їхня частина міститься у виданні ,,Твори". — Ред.

Перед нами маловідома, але дуже цікава, оригінальна й багатоілюстрована праця. Книжка складається із вступної частини й трьох обширних розділів. У вступній частині визначаються основні твердження автора, з'ясовується коротко зміст деяких важливіших його статтей, вказуються шляхи до пізнання вкладу буковинців у загальну українську культурну скарбницю.

Розділ ,,Причинки до історії української літератури" охоплює такі питання, як ,,Слово о полку Ігоревім", перші українські друки, Петро Могила, Тарас Шевченко, Осип Юрій Федькович, українська латинка. Цей розділ не справляє враження системної всебічної характеристики літературного процесу. Це вірніше ознайомлення читача з маґістральними шляхами розвитку української літератури. Підхід автора всебічний і об'єктивний, опертий на широкий ілюстративний матеріял. Дослідник розглядає не лише творчість видатних письменників, а й складні літературні переплетіння та взаємозв'язки. Найбільша праця у цьому розділі - це авторова аналіза ,,Слова о полку Ігоревім", над якою він працював від 1896 року до кінця свого трудолюбивого життя (1968). На тлі цієї пам'ятки Корниляк яскраво змальовує історію княжої доби, принагідно знайомлячи нас з деякими важливішими історично-релігійними питаннями, що цікавлять нашу громаду й сьогодні. Аналіза конкретного поетичного матеріялу часто наводить автора на глибокі суспільно-історичні роздуми. Наприклад, ,,Московщина не знала і не мала і не могла мати лицарського твору, бо не знала жодного лицарства, тільки ,богатирів' — звичайних завадіяк, що робили різні шкоди та розбої за їх улюбленою пословицею ,битий за двох небитих', — до чого українські люди додавали ,та того ніхто не хоче' " (стор. 59). Про ,,Слово", здається, вже важко сказати щось нове, але дослідник відкриває нові ідейно-суспільні грані та пов'язує свою аналізу з історичними подіями нашого минулого. Стаття написана жваво й навіть досить поетично. Проте слід закинути й деяку поверховість у розгляді самого ,,Слова".

У статті ,,Петро Могила — воєводич землі молдавської", дослідник вдало схопив і вміло передав своєрідність доби, у якій жив і творив Могила. Це, безумовно, йде від щирого захоплення автора предметом дослідження, від особистого вміння пов'язувати аналізу діяльности Могили з домінуючими тенденціями часу. Стаття ,,Тарас Шевченко" втрачає від того, що в ній індивідуальна характеристика поета окреслена не так цільно й чітко, як це робить автор у попередніх статтях.

Статті ,,Осип Юрій Федькович — буковинський співець" і ,,Пам'яті шкільного повітового інспектора Осипа Юрія Федьковича", змістовні, достатньо насичені фактами та історичними екскурсами. Літературна характеристика Федьковича багатобарвна. Проте над тверезими об'єктивними оцінками переважає все таки підсвідоме захоплення популярністю Федьковича. Автор переконливо пише про зв'язки Федьковича з літературною традицією, що тоді вже склалася на Буковині, фіксує типові засоби ліричного вираження настроїв поета та дає органічне поєднання його ліризму з інтелектуальністю. Стаття про Федьковича як повітового шкільного інспектора змальовує складність шкільного процесу на Буковині (1869-1872) та чітко визначає виховний ідеал

(Закінчення на стор. 4)

Рогатинці збирають матеріяли для збірника

Дня 20-го червня цього року в УНДомі в Н'ю Йорку оформився Ініціятивний видавничий комітет збірника ,,Рогатинщина". Очолив видавничий комітет редактор д-р Василь Вергун, заступник голови — адвокат Роман Баб'юк, секретар — Роман Крупка, касирка — Олександра Салик-Угрин Безгрішна, Зенон Машталір — член.

На засіданні, що відбулося того ж дня, намічено короткий, чвертьрічний плян праці: повідомити у пресі всіх рогатинців про заснування Ініціятивного видавничого комітету збірника ,,Рогатинщина"; у тому повідомленні просити всіх рогатинців, щоб вони подали свої та своїх приятелів-рогатинців адреси секретареві Романові Крупці: 101-21 106 th Street, Ozone Park, N.Y. 11416.

Також у тому повідомленні просити рогатинців, щоб вони написали статті про свої місцевості, про організації та установи, які діяли в цих місцевостях, історичні пам'ятки, про народні звичаї, про церковно-релігійне життя, національно-політичні та інші партії, про самодіяльність, освітні та самоосвітні, хорові, театральні, музичні, сільсько-господарські, спортові та інші гуртки; про діяльних визначних осіб села, повіту та области. Про діяльність організацій під чотирьома окупаціями, спогади, записи з оповідань старших осіб, діяльність рогатинців у вільному світі і допомога рідному краєві.

Крім того Ініціятивний видавничий комітет збірника просить рогатинців — науковців, професорів, учителів, кооператорів, просвітніх громадських та національно-політичних і церковних діячів написати наукові, оперті на фактах і документах статті: географічні та історичні відомості про Рогатин і Рогатинщину, про культурні здобутки Рогатинщини, шкільництво і освіту Рогатинщини, про кооперацію, купецтво, сільско-господарське життя; Рогатин і Рогатинщина в чужих творах і енциклопедіях, участь Рогатинщини у відбудові української державности; преса і мова Рогатинщини; на-

(Закінчення на стор. 4)

Іван Кедрин

ПОХОРОН, ЯКИЙ ПРИГАДАВ МИНУЛЕ

(Пам'яті д-ра Миколи Кузьмовича)

Якось весною 1939 року приступила до мого столу в редакції ,,Діла" у Львові, Ринок, 10, молода панночка, яких 20-ти років віку, невеличкого росту і дрібної будови, з усмішкою, якою старалася закрити своє збентеження. Представилася: ,,Я — Оля Шепарович. Я скінчила журналістичний факультет у Варшавському університеті — ось мій диплом, і хотіла би робити 'маґістерку'. Я вибрала собі за тему 'Техніка щоденника'. Чи ви могли б мені в цьому допомогти?" — В цій самій кімнаті сидів зі мною д-р Іван Німчук: він відав всіма організаційними і технічними справами ,,Діла" (до мене належала політика, редакційні, зв'язок з Надзірною радою і Дирекцією Видавничої спілки ,,Діло").

Ми негайно порозумілися, щоб панну Олю віддати ,,під опіку" редакторові Осипові Боднаровичеві, який у великій залі редакції був ,,зверхником" так званого тоді у нас ,,молодняка": сиділи там мґр Михайло Хом'як (пізніший головний редактор ,,Краківських Вістей" — Роман Сливка), д-р Богдан Галайчук (пізніший професор університету в Арґентині), в окремій малій кімнаті сиділи Михайло Рудницький, літературний і театральний референт, та Роман Купчинський, фейлетоніст, відомий як ,,Галактіон Чіпка". Осипові Боднаровичеві, першорядному журналістові, який мав вже свій стаж, ми з'ясували, щоби він вказував панні Олі всі подробиці редакційної техніки — від приймання і реєстрування пошти, селекції матеріялу, першої коректи і т. зв. ревізії друку, гармонізування матеріялу, редакційні дижури (,,Діло" мало нічний дижур для приймання телефонів з Варшави і з провінційних міст), проблеми місця в газеті, словом, усе те, що потрібно знати редакторові щоденника.

Всі ми знали батьків панни Олі — батька інженера, представника великої німецької фірми ,,Сіменс", й матір Олену (Галю) з Федаків — одну із керівних діячок передвоєнного українського жіночого руху, найближчу співробітницю і приятельку моєї сестри Мілени, голови ,,Союзу Українок". Але не треба було ніякої протекції, щоб піти на руку молодій українські журналістці, яка хотіла поглибити своє професійне знання.

Володимир Кузьмович

Третім формальним членом редакційної колеґії ,,Діла" був Володимир Кузьмович, який переніся до Львова з Дрогобича, де був директором гімназії, і тут, у Львові став одним із провідних діячів нашого громадсько-політичного життя. Хоч усі ми три були членами Центрального Комітету УНДО (Українське Національно-Демократичне Об'єднання, формально засноване у 1925 році, фактично продовження Націонал-Демократичної згодом Трудової партії, що виросла з народовецького руху минулого сторіччя), Володимир був наче зв'язковим між редакцією ,,Діла" і Секретаріятом УНДО, щоб не повторилася історія з ,,бунтом" щоденника ,,Діла" проти голови УНДО редактора Василя Мудрого з приводу помилкової, на думку редакції, тактики проводу УНДО і Парляментарної Репрезентації в дальшому ході так званого ,,нормалізаційного" курсу політики.

,,Нормалізаційну" політику започатковано на базі згоди польського уряду на українські мінімальні вимоги, з'ясовані у 17-ти меморандумах. Уряд цієї обіцянки, як звичайно й усі інші обіцянки, не дотримав, і ,,Діло" у порозумінні з більшістю своєї Надзірної ради та Дирекції виступило з циклем критичних статтей на адресу партійного проводу. Василь Мудрий, який став головою УНДО і Парляментарної Репрезентації, коли д-р Дмитро Левицький не погодився на ,,нормалізаційний" курс, отримав відпустку з посту головного редактора ,,Діла" на час виконування свого посольського мандату і погодився, щоб Володимир Кузьмович був зв'язковим між ,,Ділом" і ним, головою УНДО.

Але Володимир Кузьмович належав до гуртка, який дуже часто сходився у гостинному домі панства Дмитра і Асі Левицьких — на партію бриджа: крім господаря дому д-ра Дмитра Левицького, належали до того гуртка перший директор Видавничої спілки ,,Діло" о. канонік Дам'ян Лопатинський, Володимир Кузьмович, Роман Купчинський і я. При найближчій зустрічі з Володимиром Кузьмовичем, який щоденно навідувався до редакції ,,Діла", поінформували ми його про відвідини панни Олі Шепарович і її ділову справу. ,,Оля Шепарович? — це ж наречена мого сина Миколи, який саме кінчає медицину".

Мимоходом кажучи, В. Кузьмович був довіреною особою Митрополита Шептицького. Коли за дикої польської військово-поліційної карної експедиції, після масових підпалів (українцями) літом 1930 року польських маєтків, що відома під назвою ,,пацифікації" і що стала чорною плямою на новішій історії Польщі в роках 1919-1939, коли можна було побоюватися, що польська влада закриє всю леґальну українську пресу, Остап Луцький, Володимир Кузьмович і автор цих рядків пішли до Митрополита Андрея і піддали йому думку, щоб він заснував тижневик, як орган Львівської українсько-католицької епархії, і щоб бодай таким чином зберегти українське друковане слово. Митрополит негайно погодився. Засновано тижневик ,,Мета" і її першим редактором став власне Володимир Кузьмович. Фінансами на ,,Мету" мав відати ректор Духовної Академії о. митрат Йосиф Сліпий, мене ж зробили зв'язковим до нього у грошових справах. Ось так я був тісно пов'язаний з проф. Володимиром Кузьмовичем різними офіційними і приватними нитками...

Втікати чи залишатися?

Першого вересня 1939 року впали на Львів перші німецькі бомби. Ще перед проголошенням 17-го вересня 1939 року, що ,,хоробра перша українська радянська армія переступила Збруч для врятування українського народу з-під польського ярма", загроза вмаршу большевиків стала виразною на основі пакту Ріббентропа-Молотова, що давав Гітлерові зелене світло на завоювання Польщі і европейського Заходу та ділив Европу на сфери впливів — Німеччини й Совєтського Союзу. У помешканні Ярослава Кальби у Львові, пізнішого довголітнього директора Комітету Українців Канади у Вінніпеґу, відбулася нарада:

(Закінчення на стор. 3)

ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ ҐАЛЛУПА ОПУБЛІКУВАВ висліди кількамісячних опитувань про справу виборів до Сенату і Палати репрезентантів в 1982 році. Подібне опитування переводила також республіканська комісія, яка пізніше у звідомленні сказала, що республіканці в 1982 році здобудуть приблизно 51 відсотків голосів. Інститут Ґаллупа однако твердить, що демократи у багатьох відношеннях всеж таки перевищуватимуть республіканців і що республіканцям ледве вдасться перехопити контролю в Палаті Репрезентантів.

АМЕРИКАНСЬКІ РАДІОВІ І ТЕЛЕВІЗІЙНІ КОМПА—нії Ей-Бі-Сі, Сі-Бі-Ес і Ен-Бі-Сі Нюз повідомили, що вони вже отримали дозвіл від уряду Китайської Народної Республіки на відкриття своїх бюр в Пекіні. Дозвіл на відкриття бюр передав трьом згаданим компаніям амбасадор Китаю. Кожна з названих компаній може вислати до Пекіну по одному кореспондентові і допоміжні сили та апаратуру. Покищо до Пекіну ніхто не поїхав, а речники Сі-Бі-Ес заявили, що під теперішню пору проходить селекція людей найбільш відповідних на це становище. Досі 14 американських аґентств передавали свої інформації з Китаю, але жадна з них не мала офіційного дозволу на встановлення бюра.

КАРПАТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІМ. ЮЛІЯНА РЕВАЯ

повідомляє, що заходами ЦЕНТРУ плянується поставити Пам'ятник на гробі

сл. п. ПРЕМ'ЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ЮЛІЯНА РЕВАЯ

Просимо Приятелів Покійного та Організації надсилати свої пожертви на ч. 8954 „Самопомочі":

"SELFRELIANCE" FCU, Account 8954, 108 Second Avenue, New York, N. Y. 10003

Чеки виписувати на: The Julian Revay Carpathian Research Center.

КАРПАТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІМ. ЮЛІЯНА РЕВАЯ:

Проф. д-р Петро Стерчо, Голова — Д-р Василь Вереш, Секретар

ПОВІДОМЛЕННЯ й ПОДЯКА

ДИРЕКЦІЯ СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ім. ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО

подає до загального відома і висловлює подяку всім Меценатам, Членам-Фундаторам і Добродіям-Прихильникам, які в 1-му півріччі 1981 р. склали свої дари на цілі Інституту (в американських долярах):

	В 1-му півріччі 1981	Склали раніше
1. Родина Н. Н. Засновники Фундації	$10,000.00	Перша вплата
2. С. і Т. Душенки, Боффало, Н. Й.	4,000.00	9,072.00
3. В. і К. Челюки, Денвер, Коло.	2,000.00	Поч. Фундації
4. Е. і К. Зиблікевичі, Філядельфія, Па.	1,450.00	3,479.00
5. М. і І. Коці, Монтклер, Н. Дж.	717.00	2,838.00
6. М. і Л. Онуферки, Філядельфія, Па.	250.00	600.00
7. Р. і В. Гординські, Детройт, Міш.	250.00	2,840.00
8. М. Васкул, Воррен, Міш.	200.00	
9. Е. Беґей, Філядельфія, Па.	200.00	
10. Б. і Н. Ковалі, Річмонд Гіл, Н. Й.	160.00	2,150.00
11. А. і М. Гординські, Ірвінґтон, Н. Дж.	150.00	3,190.00
12. Д. Лепін, Спрінґ Валей, Н. Й.	125.00	
13. А. Аврам, Вудленд Гіл, Кал.	125.00	
14. О. і М. Печенюки, Ванкувер, Б. К.	100.00	2,000.00
15. І. Ільків, Престон, Онт.	100.00	1,000.00
16. Кредитова Кооператива Самопоміч, Чікаґо, Ілл.	100.00	800.00
17. Р. і С. Залуцькі, Чікаґо, Ілл.	100.00	500.00
18. Р. і О. Федоровичі, Ріджайна	100.00	390.00
19. Е. і Ф. Зіблей, Корал Ґейбл	100.00	
20. І. Мазурок і Г. Рег, Філядельфія, Па.	100.00	
21. В. і А. Макухи, Боффало, Н. Й.	100.00	
22. І. Устименко, Детройт, Міш.	100.00	

23-33. **У пам'ять бл. п. Климентини Зиблікевич:** по 100 дол.: див. позиції в цьому списку: 5, 14, 17, 19, 20; по 50.00 дол.: А. і М. Гординські, В. і Л. Кострубяки, В. і І. Медухи (2,800.00), І. Мула (2,200.00), Б. і Н. Ковалі, М. і Л. Онуферки, Б. і Х. Турченюки (250.00), о. М. і М. Харини (130.00), І. і М. Гілл, Д. і Р. Богачевські (100.00); по 30.00 дол.: Т. Богачевська; по 25.00 дол.: С. і Т. Душенки, Й. і А. Біловуси (7,010.00), Л. і О. Яцкевичі (1,125.00), Д. і Д. Кузики (200.00), І. Левчук (125.00), О. Новицький (100.00), Л. і М. Шанковські; по 20.00 дол.: І. і О. Коровицькі (1,050.00), І. і М. Куземські (559.00), В. і С. Пушкарі (125.00), А. Насевич; по 10.00 дол.: Т. і Г. Рег, П. і О. Клими.

34-39 **Коляда (продовження):** по 200 дол. див. позиція 8 у цьому списку. По 25 дол.: В. Засадний (2,914.00), М. Бурбела (25.00); по 20 дол.: М. Шавалюк (100.00), М. і Р. Мишковичі; по 10 дол.: М. і К. Іванчуки (100.00), І. Волошин.

40. **85-ліття Е. Зиблікевича:** додатково до списка за II-півріччя 1980 р.: по 100 дол.: див. позиція ч. 17; по 30 дол.: Р. і Н. Ільницькі (25.00).

41-42 По дол. 25.00: О. Новицький (125.00); по 15.00 дол.: Ю. Яремкевич; по 10 дол.: О. Татомир.

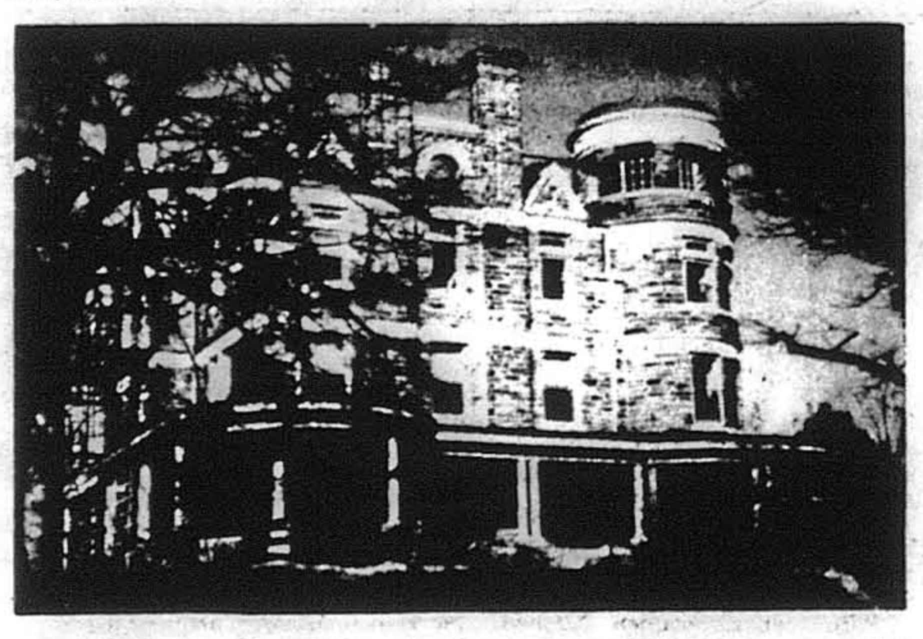
Разом за 1-ше півріччя 1981 р. .... 21,517.00 долярів

У цьому списку появляється вперше повідомлення про родинну фундацію створену при нашому Інституті. Фундація ця багатотисячна. Згідно з бажанням засновників тієї Фундації, їхнє прізвище буде виявлене щойно тоді, коли фундаційна сума буде повністю вплачена.

Наш Інститут сподіється отримати подібні фундації від інших родин і поодиноких осіб.

Капітал заснованої при Інституті фундації є ненарушальний, а тільки відсотки від капіталу зможе зужити Інститут, згідно з призначенням фундатора, чи за визначеним пляном.

Повідомляємо, що Інститут приготовляється до відзначення 100-ліття з дня народження його Патрона, Вячеслава Липинського, що припадає на 1982 рік. Не сумніваємось, що наукові співробітники, меценати, члени-фундатори, добродії й прихильники і все наше членство підтримають усі корисні ініціятиви та пляни роблені в цьому напрямі, як Інститутом, так теж іншими Установами чи Особами.

Це одна зі знимок нової садиби Інституту Липинського, зроблена осінньою порою 1980 року. На знимці частина південної стіни будинку, що стоїть серед півториакрового парку. Фронтова стіна будинку звернена до сходу і по цьому ж східньому боці є головний в'їзд до будинку („порте кочере") і головний вхід до палати. Ціла посілість має три фронти: від півдня — вул. Оріол, від заходу — вул. Сілвервуд, а від північного сходу — вул. Флямінґо.

Дякуємо всім нашим Моценатам, Фундаторам, Добродіям і Прихильникам за їхні мистецькі, книжкові та грошові дари для Інституту в першому півріччі 1981 р. та поручаємось також на будуче їхній пам'яті й пам'яті всіх тих, у кого є зрозуміння для нашої конструктивної діяльности.

Просимо всіх Читачів цього [illegible]лення й подяки, записати в свій адресар нову адресу Інституту:

W. K. LYPYNSKY, EAST EUROPEAN RESEARCH INSTITUTE, INC.

469 Flamingo St[illegible]t ■ Philadelphia, Pa. 19128 ■ (215) 482-7111

Філядельфія, в липні 1981 р.

ДИРЕКЦІЯ СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ім. ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО

Похорон...

(*Продовження зі стор. 2*)

втікати чи не втікати? Д-р Д. Левицький телефонував, що не в силі прибути на наради, але заявив, що він рішений залишитися. Приявними були Остап Луцький, проф. Роман Смаль-Стоцький (близький свояк Луцьких), Володимир Кузьмович, названий господар дому і я з своєю дружиною. Проф. Роман Смаль-Стоцький, Ярослав Кальба і я заявили, що ми пішки будемо втікати і пробиватися на захід всілякими способами. Але Остап Луцький, директор Ревізійного Союзу, спершу сенатор, потім посол до Сойму до 1938 року, чудовий промовець і декляматор, людина великого формату, так само, як Володимир Кузьмович, заявили, що „провідники народу мають залишатися з народом у добрих і поганих часах", і тому вони залишаються. „Що прийде народові з провідників, яких ворог мерщій винищить?" — запитував я, але не переконав їх

— Знищать або не знищать, — не можна знати, може приєднання Західньої України до Центральних земель змінить політику большевиків, — різні режими вже еволюціонували...

Залишилися і згинули. Згинула активна верхівка народу — не тільки освічені інтелігенти, але й селянський актив. Винищувано всіх за списками, що їх мав совєтський консулят у Львові і що їх постачала польська поліція і місцеві донощики, всі ті, які відразу ж стали на послугах большевицькому режимові — щоб винищував українців. Що дивуватися тодішнім польським поліцаям: адже навіть Катинь не переконав ще масиву польського громадянства у Польщі і поза нею, що без самостійної України не може бути самостійної Польщі, і що не політика національної асиміляції, а здійснювання Прометеївської ідеї є спасенням Польщі...

Краків: пошукування за нареченим

...Під кінець вересня чи з початком жовтня 1939 року стрінув я на вулиці Кракова Олю Шепарович. До краю схвильована, стурбована, змарніла, клубок нервів, що вимагає руху і діла. — „Миколу взяли поляки до війська як лікаря і він дістався у битві під Кутном до німецького полону. Стільки я вже довідалася — мушу ще довідатися, де він сидить, в якому таборі і видістати його". — Ходила по всіх можливих німецьких військових установах, не боялася, таки дізналася, де, в якому таборі полонених перебуває лікар-старшина, український пластун д-р Микола Кузьмович, і видістала його на волю. І в місяцьдва після того таки там, у Кракові, повінчалися.

Ню Йорк — Бабилон

Ми стрінулися потім аж в Америці, в Ню Йорку. Кузьмовичі замешкали у Бабилоні, недалеко Ню Йорку, я з дружиною — спершу в Філядельфії, а відтак у Ню Йорку, поки прийняли мне на працю в „Свободі". О. Кузьмович в міжчасі стала матір'ю (тепер вона вже й бабуня), стала одною з керівників Пласту, редактором журналу „Юнак", а, коли я став головою Спілки Українських Журналістів Америки (СУЖА), — вона, після смерти д-ра Романа Криштальського, була в часі мого головування секретарем Управи. Після мене вона стала головою і тепер очолює СУЖА.

Співпрацюємо ми теж на терені Наукового Товариства ім. Шевченка: я був у різному характері в його керівних органах від часу головування проф. Р. Смаль-Стоцького. Тепер за головування д-ра Ярослава Падоха членом Управи стала й ред. Ольга Кузьмович, що взялася за редаґування інформаційного неперіодичного бюлетеня НТША. І далі вона породжує у всіх, хто знає її, подив для її енерґії і роботящости, для її ефективности і солідности в усьому.

Д-р Микола Кузьмович не мав того гону до політики й громадсько-політичного активізму, що його мав його славетний батько, один з моїх найближчих і найсердечніших приятелів. Д-р Микола був типом людини, що воліла радше триматися здалека від гамірливого політичного гурту. Зате він любив мистецтво, розумів його і був звеличником модернізму в мистецтві.

Щоб не базуватися тільки на своєму смакові, а мати й фахове підґрунтя, він студіював мистецтво вже в Америці, і ніхто так, як він, не знав тонких різниць між абстрактом та безпредметним малюнком. Збирав він теж залюбки „екслібриси" і залишив найкращу у вільному світі збірку українських екслібрисів, що їх обов'язково треба б видати окремою книжкою, навіть не конче зі вступом чи статтею, а просто — „Збірка покійного д-ра Миколи Кузьмовича".

Ніхто інший тільки д-р Микола Кузьмович знайшов, придбав і прислав мені два мої екслібриси: Павла Ковжуна (як журналіст стріляє пташку з лука на телеграфічному дроті) і Мирона Левицького (як качка носить в дзюбі течку, з якої вистає булава). І д-р Микола Кузьмович одідичив по-своєму батькові кришталево чесний характер, простолінійність, нехіть супроти всякої інтриги, крутійства і брехні. Він мав почуття обов'язку, самодисципліну і невідкличне дотримування даного слова. Коли вже знав, що має смертельну недугу, проти якої не знайшли ще ліку, він не скривав того перед найближчими рідними. Опісля повчав свою дружину й дітей, що мають далі працювати на тих стійках, на які поставила їх доля.

З початком травня цього року д-р Микола Кузьмович перебував уже в такому стані, що дружина не хотіла залишати його ані на мить. Тому ті, які знали про це горе, не дзвонили до неї. Тож яке здивування було для мене, як ось вона зателефонувала: „Я приїду на вечерю з нагоди Вашого 85-річчя, бо так казав мені зробити Микола. Він наполягав, що я обов'язково мушу це зробити як голова СУЖА і з уваги на вас — приятеля його батька"...

І д-р Микола Кузьмович, вірний своїй нехоті до будь-яких церемоній, просив не виголошувати на панахиді по ньому чи над свіжою могилою ніяких промов. Тому й традиційну тризну вдова та діти влаштували так, щоб не було промов. Але було багато людей — з різних міст і містечок метрополітального обширу Ню Йорку і з дальших міст. І вдова і діти не давали пізнати по собі, що переживають трагедію. Так учив їх світлої пам'яти д-р Микола: свої почування залишити для себе, зачинити їх у своєму серці, — минулися часи, коли на похорони замовляли професійних плачок...

І мені здається, що може краще, щоб у газеті залишився ось такий, як оцей, скромний спогад, як грудка на могилу передчасно спочилого д-ра Миколи Кузьмовича, як виголошувані промови на тризні чи над могилою.

Світлої пам'яти Микола Кузьмович не бажав собі промов, але не заборонив написати й надрукувати спомини про ті часи, коли він і його дружина були ще молодятами і коли не було ще довкола нас тієї пустки, яка настала. З усіх, що названі в цьому спогаді, живими лишилися ще лише кілька осіб, що їх порахувати можна на пальцях однієї руки. За минулих 40 років виросли вже два покоління — цілком інші, аніж були ті тоді, коли молода панночка хотіла здавати маґістерський іспит з техніки щоденника і коли мужі такого формату, яким рівних нема тепер довкола нас, рішалися загинути в ім'я принципу, що треба бути разом з народом.

І жаль, глибокий жаль, хапає людину, що тепер, коли український нарід переживає один з найстрахітливіших періодів своєї тисячолітньої історії, нема тут у діяспорі таких, якими були Дмитро Левицький, Остап Луцький і Володимир Кузьмович — велетні в порівнянні з карликами, які розвалюють громаду. Вільно це сказати наприкінці цього спогадкового нарису, бо так думав і св. п. д-р Микола Кузьмович, син одного з отих конструктивістів.

Відбулося відкриття сезону на Оселі СУМ-А в Барабу

Під час Меморіял Дей кінця тижня, тобто в днях від 22-го до 25-го травня, відбулося традиційне річне відкриття сезону на Оселі СУМ-А біля Барбу, Висконсин. На це відкриття прибуло коло 250 осіб зі стейтів Середнього Заходу ЗСА: Иллиной, Індіяна та Висконсин. Ця оселя, яка лежить 180 миль на північний захід від Чікаґо та займає 140 акрів гористого та лісового терену в середнопівденнім Висконсин, є власністю Осередку СУМ-А ім Миколи Павлушкова від 1961 року, отже цього року припадає її 20-річчя. Вже увійшло в традицію оселі, що під час т.зв. „Меморіял Дей" кінця тижня відбувається відкриття оселі. Члени Осередку, користаються з цієї нагоди, щоб приготовити оселю до літнього сезону й до таборування юнацтва. Прибулі робітники виконують потрібну працю, а управа Осередку віддячується тим, що влаштовує вечерю та розвагову програму для цих робітників.

Підготова праці почалася ще 22-го лютого 1981 року, коли Осередок СУМ-А ім М.Павлушкова відбув свої річні загальні збори. На голову управи переобрано Ярослава Куляса, що свідчило про підтримку його програми ведення Осередку. В його промові після вибору голова насвітлив потребу поширення діяльности Осередку для виховання та розвитку дітей в правдивому українському дусі. Дальший склад Осередку є такий: Іван Павлик, Стефа Остапчук та Ярослав Гнатів — заступники, Галя Литвинишин — писар, Ярослав Верещак — організаційний відділ; Юрій Верещак та Богдан Чомко — фінансовий відділ; Стефан Дрозд — булавний; Стефан Бабик — культурно-освітній референт; Марійка Дрозд та Іван Шалева — референти дружинників; Маріян Колодій — спортовий референт; Евстахій Панчишин — адміністратор дому; Микола Кикіш — господарський референт; Тарас Дрозд — референт преси й інформації; Леся Дерех — суспільна опіка; Борис Юрків — зовнішні зв'язки, Роман Кавка та Роман Косач — члени; Петро Куліш, Захар Колодій, Богдан Лесюк, Роман Ґоляш та Ярослав Дзвіник — контрольна комісія; д-р Юліян Куляс, Ганя Шалева та Ярослав Буда — товариський суд. До референтури оселі було вибрано Василя Абрамюка — голова а члени — Іван Максимчук, Дмитро Багрій та Мирон Куляс.

Ця референтура старанно працювала над підготовою програми до відкриття оселі. Треба підкреслити, що члени цієї референтури та їхні помічники в заряді Оселі жертвують своїм часом майже кожної суботи й неділі після припинення зимових снігів, щоб робити потрібну працю на Оселі. До такої праці належить: чистка площі, направа будинків, кошення та збирання трави, малювання, садження дерев, направа плотів та безліч інших потрібних речей.

Відкриття Оселі — це лишень завершення тієї праці, коли більшість членів та прихильників СУМ-А включається у працю Оселі. До комітету підготови цьогорічного відкриття увійшли наступні особи: Василь Абрамюк, Степан Пилипович, Ярослав Куляс, Юрій Верещак, Іван Максимчук, Ярослав Верещак та Дмитро Багрій. До розвагової програми, яка відбулася у неділю, 24-го травня, комітет організував легкі спортові змагання (перегони) з нагородами, смачну вечерю, а опісля забаву до звуків „Чарівний гомін" з Чікаґо. Як кожного року, цей вікенд завершився тим, що праця підготови Оселі була у великій мірі закінчена, а працівники приємно і працьовито провели свій час.

Найголовніша мета підготови Оселі — це відбути літні табори юнацтва СУМ-А. В цьому році на Оселі в Барабу відбудуться такі табори: вишкільний табір, від 27-го червня до 11-го липня; виховно — відпочинковий для молодшого юнацтва від 11-го липня до 1-го серпня; виховно-відпочинковий для старшого юнацтва від 1-го до 22-го серпня. Управа Осередку СУМ-А ім Миколи Павлушкова вже вислала заклики, щоб батьки юнацтва осередків СУМ-А в околиці середньозахідних стейтів ЗСА вже зголошували своїх дітей до участи у таборах.

Оселя відкрита для відвідин влітку з потрібною обслугою, включно із великим басейном та спортово-розваговими площами. Під час „Лейбор Дей" кінця тижня також заповідається Здвиг СУМ-А на Оселі біля Барабу, Висконсин.

Тарас Дрозд

ВЖЕ БІЛЬШЕ ЯК ТИЖДЕНЬ ізраїльські літаки бомблять різні пункти в південному Ливані, шукаючи за місцями, в яких є скупчення палестинських партизан, або їхні магазини й укріплені позиції. Перед новою серією бомбових налетів ізраїльського летунства було коло місяця перерви. Деякі пункти ізраїльтяни бомблять повторно, щоб не допустити до їхнього відновлення, або щоб їх палестинці не могли відбудувати. Теперішня стадія бомблення відбувається дуже систематично й деякі околиці перетворюються в полоси „спаленої землі". Цивільне населення вже давно покинуло такі околиці й тільки палестинські партизани перебувають у захисних місцях, щоб не допустити християнських відділів до окупації і закріплення на тих територіях. Місцем останніх атак був, між іншим район міста Дамур, яке віддалено на 12 кілометрів від Бейруту. В цьому місті, з огляду на його близькість до Бейруту й інші вигідні умови, містилися головні пункти палестинців. Серед офіційних кіл Ливану висловлюють поважну турботу з приводу постійного наближування ізраїльських бомбових літаків до столиці країни Бейруту. А керівництво Палестинської Визвольної Організації публічно твердить, що воно є в посіданні ізраїльських плянів, згідно а якими ізраїльське летунство буде намагатися ізолювати Бейрут від решти Ливану.

Ділимося сумною вісткою, що 14-го липня 1981 року, проживши 77 років, заснув на віки

наш Взірцевий БАТЬКО І ДІД

бл. п.

АНТІН НИКИФОРОВИЧ РЕДЬКО

народжений на Полтавщині.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 17-го липня 1981 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН — слідуючого ранку на ураїнському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу, просимо складати пожертви на Пам'ятник бл. п. Митр. Василеві Липківському, щирим і гордим послідовником пам'яті, якого був Покійний.

З болючим жалем:

син — ОЛЕКСАНДЕР з родиною
дочки — ДУНЯ І ПАРАСКЕВА з родинами

ЗАУПОКІЙНУ СВЯТУ ЛІТУРГІЮ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

Д-ра ЄВГЕНА ОМЕЛЬСЬКОГО

Визначного Мецената ФКУ, творця одного з видавничих постійних фондів для українських студій в Гарвардському Університеті,

відслужить Впреп. о. протопресв. ІВАН ТКАЧУК

в суботу, 25-го липня 1981 року, о год. 9:15 ранку, в УПЦеркві Всіх Святих, 206 Іст 11-та вул., в Ню Йорку, Н. Й.

Про молитви до Всевишнього Бога за вічний спокій і радість душі Покійного Доброчинця — Д-ра Євгена Омельського просить —

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Нарада у справі розбудови ВІМузею УВАН

Завдяки стараниям центральних українських ветеранських організацій Канади 22-го червня цього року відбулася в Торонто нарада представників Української Стрілецької Громади, Об'єднання Вояків Першої Дивізії УНА та Товариства Вояків УПА в справі розбудови Військово-Історічного Музею й Архіву УВАН.

Д-р Михайло Марунчак, куратор музею, з'ясував на цій нараді старання УВАН в справі відкриття музею та працю, як теж успіхи, які осягнено за короткий час. Ведеться реєстр експонатів, отримано від Стейт Департаменту в Оттаві додаткову силу до реєстрування, готується нове устаткування музею, комплектується військова бібліотека, яка є невід'ємною частиною архіву, оформилася Музейна комісія, яка складається з представників місцевих ветеранських організацій тощо. Все це—завдяки великій жертвенності колишніх вояків та широкого загалу української спільноти.

Після інформації гостя з Вінніпеґу розвинулася дискусія, в якій приймали участь: Богдан Бігус, інж. Юліян Темник, д-р Мирослав Малецький, д-р Остап Сокольський, ред. Володимир Макар та інші. Всі підкреслили велику вартість існування такого військового музею, в якому буде місце для всіх пам'яток різних українських військових формацій, стверджуючи, що це єдиний музей цього роду в українській діяспорі.

Обговорювано також можливість зорганізування матеріяльної допомоги музеєві центральними ветеранськими організаціями. Рішення у цій справі винесуть окремі головні управи на своїх засіданнях. Наголошувано також потребу дальшої моральної піддержки з боку широкого загалу громадянства, а зокрема ветеранських рядів. Ветеранські організації й надалі апелюють, щоб депонувати в музеї все те, що стосується української військової дії. Відношення ветеранських організацій до ВІМА нормуватиме окремий правильник.

Нарадами проводив Богдан Бігус, редактор „Вістей Комбатанта", а Об'єднання Вояків Першої Дивізії УНА гостили гостя з Вінніпеґу та присутніх полуденком в ресторані Веджвуд

Управа Військово-Історичного Музею.

Рогатинці збирають...

(*Продовження зі стор. 2*)

родне мистецтво, як також мистці, поети і письменники, молодечі та жіночі організації і т.п.

Програма діяльности на чверть року невелика, якщо її будуть здійснювати рогатинці, а їх багато у вільному світі. Матеріяли до збірника (а також зв'язок під час писання статтей) слід висилати до редактора д-ра В.Вергуна. Адреса для пересилки матеріялів і зв'язку: 149 Shirley Ave, Staten Island, N.Y. 10312.

В.Вергун

А. СОЛЬЧАНИК ОТРИМАВ НАГОРОДУ

Честер, Па. — В днях 26-28-го червня ц.р. відбулась в Чікаґо, Ілл.,філателістична виставка ТОПЕКС' 81. на якій збірка Андрія Даріяна Сольчаника „Математично-природничі науки та техніка з українськими пов'язаннями" отримала срібнобронзову нагороду ТОПЕКС'у.

При допомозі філателістичного матеріялу — марки, поштові коверти, штемплі тощо — відмічено на 160-ти сторінках пов'язання науковців математично-природничих та технічних дисциплін з Україною (національність, походження, праця, студії, тематика в творах тощо).

Виставку ТОПЕКС'81 організувала Американська тематична асоціяція.

Гості з Арґентини у „Свободі

У вівторок, 14-го червня, до Головної Канцелярії УНСоюзу і в-ва „Свобода" загостила родина Василиків, які прибули з Буенос Айрес, Арґентина, на короткі відвідини ЗСА і Канади. Д-р Михайло Василик це відомий громадський діяч в Арґентині. Економіст по професії, він є професором Католицького Університеті в Буенос Айрес, директором філії УКУ там же і головою Українського Католицького Об'єднання. Гості прибули до УНСоюзу в товаристві брата д-ра Василика, Тараса, який живе з родиною в Ню Джерзі. На фото (зліва) в першому ряді: д-р Всилик, його дружина Романа і 12-річний син Володимир; в другому ряді (зліва): 11-річна донька Галя, брат Тарас і 16-річний син Андрій.

Буковина...

(*Продовження зі стор. 2*)

Федьковича. Автор розглядає цей період уважно й конкретно. У статті досліджується не тільки полеміка, а й своєрідність педагогічної діяльности інспектора. Федькович, на думку автора, був виразником українського національного активізму й через нього виявлялася воля українського народу в культурно-освітній ділянці. Особливо приваблює читача сумлінний розгляд діяльности Федьковича як народного діяча. Хоч для цього треба було залучити більше доказового матеріялу з діяльности поета.

Цікаво звучить стаття „Українська латинка", в якій автор розглядає проєкт М. Пилата про введення латинки в українську літературу на Буковині. Корниляк пише: „Українці репрезентують собою дві культури: східню й західню — візантійську й римську, але в українській сорочці — гарній, як писанка. Скинути із себе свою сорочку українцям не треба, хоч би чужа практичніша була..." (стор. 156). Тим автор підкреслює, що Буковина повинна залишатися при українській графіці, заснованій на слов'янській кирилиці, до створення якої прислужилося багато діячів української культури протягом півтора століття, і кожен з них вносив частку в цю важливу загальнонаціональну справу.

Розділ „З українського життя на Буковині" — це низка інформативних статтей про добрі прояви українського життя в цій частині України. Для кращого відзначення зацитуємо зауваження д-ра Аркадія Жуковського, який у передмові до „Творів", пише: „Сподіємося, що це оригінальне видання заповнить одну з прогалин у сучасному буковинознавстві, яку так однобічно представляють у сучасній Україні" (стор. 16). Статті цього розділу читаються з інтересом, бо вони подані у зв'язку з суспільно-політичним життям народу та є показом нових пошуків у ділянці культури. Автор широко пише про численні факти й явища громадсько-освітнього й мистецького життя, докладно характеризуючи на загальнонародній основі стан освіти та стан національної свідомости.

Останній розділ „З листів" ставить перед читачами цілу низку проблем і спонукує уважно підходити до змалювання минулого. Цей розділ справляє гарне враження, не зважаючи на те, що деякі явища, обертаючись в тому самому колі ідей та образів, зазнають все частіших повторень, переспівувань та ідейного окостеніння думки. У дослідженні слушно відзначено, що через специфічні історичні та культурні обставини українці відстали від психологічної дійсности своєї народної спільноти, розгубили свій національний ідеал, який конче треба обновити, зробити його всеосяжним для охоплення складного процесу розвитку українського народу.

Окремо слід відзначити й таке достоїнство книги, як чудове поліграфічне оформлення. Прислужились до цієї книги й її видавці сини сл п. Володислава Корниляка, Владика Платон й д-р Володимир, які подбали про якість видання.

Підсумовуючи, треба справедливо зазначити, що „Твори" Корниляка — це книга актуальна, бойова, спрямована проти тих, що обмежують вклад Буковини в українську національну й культурну скарбниці. Книга викликає роздуми і, якщо в чомусь спірна чи однобока, то вона не закриває шляхів для розвитку, а навпаки, веде до досліджень, до обміну думок. Кажуть, що лише в суперечці народжується істина; це справедливо й щодо праці Володислава Корниляка. Адже через полеміку, дискусії й роздуми приходимо до чітких, перевірених висновків.

Іван Іванчук відійшов у вічність

Св.п. Іван В. Іванчук

Від наглої і несподіваної смерти сохрани нас,Господи! Від граду, вогня і войни ізбави нас, Господи!

З такими релігійними піснями виходили наші села зі своїми священиками в часі посухи, або коли зростало збіжжя у полукіпках з причини безперестанних дощів. Було розмаїто, небо випогодилося, Дністром чи Сяном перестали плисти селянські хати, або вдарив дощ на суху землю, хліб був урятований. Молитва помогла — вірили в це твердо селяни.

З приводу наглої й несподіваної смерти Івана Іванчука напливають того роду спомини, коли можна було молитвою відвертати нещастя. Люди молилися, щоб Господь сохранив їх від несподіваної смерти.

Іван Іванчук збирався на річні збори УНСоюзу і на конвенцію сеньйорів. Відійшов нагло і несподівано, як повертався автом ввечері зі союзової імпрези — „бовлінґ торнамент". Що спричинило зудар авта із ким не виявлено, не було свідків. Відзискав притомність, але не міг вже вияснити, що сталося.

Похорон відбувся 2-го червня до церкви парохії св. Йосифа і на цвинтар св. Миколая. Домовину несли союзовці Відділів 42-го, 22-го та 301-го. Крім церковних відправ і панахиди в каплиці похоронного заведення В.Музики і сина, відмовлення Вервиці членами „Голі Нейм Сосайті", були промови та спогади.

Інж. Степан Куропась виголосив над домовиною на цвинтарі промову такого змісту: „Жалібна Громадо! Сьогодні, 2-червня, ми зійшлися тут, щоб попрощати визначну людину, українського патріота і відпровадити його в далеку дорогу, з якої нема повороту, на вічний спочинок на український цвинтар громади і дієцезії св.Миколая.

Так, на вічний спочинок, бо за життя св.п. Іван Іванчук, не мав спочинку, він завжди, як ми кажемо, був „бизі", був зайнятий своїми і, головно, народними українськими справами. Ті всі справи, про які дбав покійний, і досі не закінчені, бо життя йде, світ переходить зміну.

Іван Іванчук народився 1-го серпня 1905 року на фармі батьків біля містечка Ґімлі в провінції Манітобі, Канада. Землі району Ґімлі — піскові, але батьки покійного з фармерського роду з околиці Копичинець, Західня Україна, тяжко працювали, викорчовуючи осикові і вільшані ліси, будували господарські будинки і так добували хліб а й до хліба нічого їм ніколи не бракувало. Фарма Іванчуків, як оповідав мені св.п. Іван, була при дорозі до Вінніпеґу. Люди їх знали, свої й ісляндці, що заселювали цей район. Вступали по дорозі напитися води і поговорити.

Батьки Івана мали чотирьох синів і одну дочку. Сини підросли,здобули освіту, а батьки їм допомогли. Сини працювали на залізничій дорозі, щоб заробити на шкільні оплати, а Іван, крім цього, ходив ще на зарібок у жнива.

Скінчив університет, правничий відділ, але цієї професії не виконував. Його брат Михайло присвятився вчительській професії, добився ранги інспектора державних шкіл, видав книжку про українське поселення в районі Ґімлі.

По закінченні студій Іван переїхав до Віндзору, а відтак до Детройту, де мав різні заняття, до власного бизнесу включно. Там одружився зі Стефанією з роду Бартош, які переїхали зі стейту Мізурі до Детройту. Разом з Іваном Панчуком, місцевим адвокатом, зорганізували академічну громаду „Українські ґрадуанти", організацію, що виконувала добре свою місію — гуртування академічного українського активу. Майже щороку І.Іванчук їздив з Чікаґо на річні збори цієї організації.

Замолоду любив спорт, організував у Детройті дружини бейзбол і софтбол. Був дуже активним у рядах УНСоюзу. Не було конвенції чи календаря УНС за останніх 50 літ де б не можна було знайти ім'я Івана Іванчука. Зорганізував молодечий 183-ій Відділ ім. Мазепи був секретарем 175-го Відділу а головою 423-го. Народний Дім у Детройті, т. зв. Ukrainian Temple тішився працею і опікою покійного. Я вже згадав, що коли був молодив, любив спорт, але треба додати, що й до останнього дня життя брав участь в спорті (бовлінґ і ґолф), організував „Голф Торнаментс".

У школі танків Василя Авраменка був інструктором й треба було йому відбувати подорожі. Був асистентом покійного маестра Пюрка і їздив з ним по Америці, щоб організовувати виступи.

З переїздом до Чікаґо його діяльність не переводиться. Включився в організацію і будову нової української парохії і Святині св. Йосифа на Кумберленді. До кінця життя не зійшов зі своїх позицій в УНСоюзі. ОДВУ і Націоналістичному Русі , будучи членом Української Видавничої Спілки, членом дирекції та Контрольної Комісії.

Його кар'єра в УНС: був 12 літ головним контролером, а відтак став почесним членом Головного Уряду. Ще й досі він був касиром Комісії Сеньйорів. Та Провидіння Господнє перервало його активність. Його буде бракувати в УНСоюзі і в лавах сеньйорів.

До останньої хвилини св.п. Іван журився кризою в УККА, основоположником якого він був на першій конвенції у Вашінґтоні з рамени УНС Коли хтось згадував ім'я Іванчука, то відразу ставав перед очима Український Народний Союз. Він був членом дирекції Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету (ЗУДАК); якийсь час був головою його Відділу в Чікаґо, як теж головою Окружного Комітету УНС.

Іван Іванчук завжди почувався молодим, може, тому, що він був співорганізатором, урядовцем, а навіть якийсь час редактором Ліги Молоді Північної Америки. Носився з думкою, воскресити організацію, яка досі животіє, але не живе. Всі ті „посади", якщо їх так можна назвати, були безплатні. Велика втрата часу, здоров'я й енергії та журба робили своє, але покійний не здавався.

Помер в упряжі народної роботи. По дорозі додому з „Бовлінґ Торнаменту" зустрів його шевченківський Страшний Косар, який кладе горами покоси, не минає й царя. Не минув й Івана Іванчука.

Покійний був добрим й взірцевим мужем і батьком. Любив свої доні Клявдію і Іванну (Джовні), а останньо все хвалився знімкою своєї внучки Ліб Кайнд і плянував відвідати свою старшу доню Клявдію Кейфер на її новому поселенні в Кентакі.

Пам'ять про доброго українського патріота І.Іванчука є в книгах временних літ і перейде до історії від роду в рід. Він був теж одним із загрожених родів союзових орлів, які вимирають."

На тризні промовляли ще брат покійного Михайло, який змалював нам ідилію фармерського життя Іванчуків та спом'янув свою матір, яка вчила хлопців своїх співати „Гам за горою, за кам'яною". Зять покійного д-р Кайнд зобразив сильветку свого тестя коротким словом по-англійському.

Отець Головатий підніс заслуги покійного для української церкви св. Йосифа зокрема, бо покійний щонеділі бував у ній. Головна радна УНС Гелен Олек доповнила в гарних словах історію співжиття і дружної роботи св.п. Іванчука в рядах УНС.

Парох церкви о. Корчинський доповнив ці спогади промовою на тризні та підкреслив ролю церкви в житті громади.

Степанія Іванчук, дружина,і дочка Іванна подякували учасникам похорону, а отець парох закінчив тризну молитвою.

Степан Куропась

Терор в Ірані...

(*Продовження зі стор. 1*)

ту та до замикання крамниць на протест проти політики ісламського режиму. Комунікат закинув йому, що він був прихильником президента Абольгассан Бані-Садра. Другим розстріляним купцем є Агмад Джавамеріян, якому закинено зв'язки з Муджагедін-і-Хальк та фінансування операцій тієї організації. Інший розстріляний наложив головою за те,що був колись приятелем прем'єра Шапура Бахтіяра, останнього прем'єра призначеного шахом, а який тепер живе у Франції. Ще іншим розстріляним закинено, що вони провинилися проти ісламських обичаїв та проти приписів корану.

Остання хвиля терору проти різних людей викликала глибоке схвилювання серед населення. Закордонні обсерватори подають, що серед іранського населення загально говорять про особист у вендетту та полагоду різних персональних чи інших порахунків з боку різних діячів ісламського режиму, а зокрема екзекуційних груп, які тепер головним чинником влади в країні.

„Біда не"...

(*Продовження зі стор. 2*)

Бо це не жарт, коли член „народно-соціялістичного руху" Франк Шуберт загинув на німецько-швайцарському кордоні при спробі пронести в Німеччину зброю для своєї організації. Цей фанатик убив двох прикордонників і двох тяжко поранив і наприкінці сам відібрав собі життя. Коли не поставити терористам „зліва" й „справа" перешкод,то небезпека для демократичного ладу в Німеччині збільшиться.